

ህዝባዊ ደሞክራሲ

ኣብ ከክልተ ወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን
ደሞክራሲያዊ ግንባር ኣድነት ኤርትራ
(ደግሓኤ)



ቅጽ:04 ቁ:03
ጥቅምቲ 2014

ትሕዝቶ

- **ርእሱ-ዓንቀጽ፡**
ግደ ኤርትራዊ ምሁር አብ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ
- **ዘለናዮ መድረኽ ዘቕጥዕ 'ምበር ተሰፋ ዘቐርጸ አይኮነን።**
- **አመታት መዋእል ሸቶታት ማሊኒየም አብ ኤርትራን ፖለቲካዊ ፕሮፖጋንዳ ስርዓት ህግደፍን**
- **ናይ አንባብቲ ዓምዲ፡**
 - ሃገራዊ ቅዋምን ሃገራዊ ባይቶን አብ ዘይብሉ፡ ምርጫ አመሓደርቲ ዓድታት፡
 - መርገጽ መርበብ ኤርትራውያን ስቪካውያን ማሕበራት አብ ኤውሮጳ አብነታዊዮ።
 - አይገርመኩምንዶ?

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com



**ግደ ኤርትራዊ ምሁር
አብ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ**



ኤርትራዊ ምሁር አብ ዝሓለፈ መስርሕ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ ይኹን፡ ሕጂ አብ ዝቐጽል ዘሎ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ተርኡ እንታይዮ ቅድሚ ምርኣይና፡ ብቐዳምነት ምሁር ከም ሓደ ክፍሊ ሕብረ-ተሰብ፡ ቦትኡ ወይ ኣመዳድብኡ ረብሕኡ አብ ቃልሲን፡ ድሌቱን፡ ከመይነት ኣሰላልፍኡን ሓያልን ድኹምን ጎኑን እንታይ ይመስል ምርኣይ ኣገዳሲ ይመስለና።

ምሁር ከም ሓደ ክፍሊ ሕብረ-ተሰብ ቦትኡ ወይ ኣመዳድብኡ፡ ከም ሓደ ቀጻላ ዝርእ ማሕበራዊ ክፍሊዮ። እዚ ሕብረ-ተሰብኣዊ ቀጻላዚ ኣብዝሓ ክፋሉ አብ ደሞክራሲ ረብሓ ዘለዎ ኮይኑ፡ ምስቶም አብ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ረብሓ ዘለዎም ክፍልታት ሕብረ-ተሰብ ዝውግን ኣገዳሲ ሰውራዊ ተራ ዝጸወት ሓይሊዮ። ብሓፈሻ ድሌት ምሁር ምስ ምዕባላ ናይ ስነ-ፍልጠትን ስነ-ጥበብን ተክኖሎጂን ዝተተሓሓዘ ኮይኑ ምዕቡል ሕብረ-ተሰብ ንክህጽ፡ ካብ ትምህርቱን ኩነታት መነባብሮኡን ዝብገስ ብምጅኑ እዚ ክግብዮሉ ዝደልን ዝደፍኡሉንዮ። አብ ከም ሃገርና ዝእመሰላ ዘይማዕባላ ሃገራት፡ ንምዕባላ ሕብረ-ተሰብ ግንቶም ዝርከቡ፡ ስትራተጂካውያን ጸላእቲ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ህዝብታት፡ ሓደ ካብኡ ንትምህርትን ስነ-ጥበብን ናይ ጽቡቕ መነባብሮ ምዕባላን ግንቶም ዝሓዙዮም። ንሳቶም ከኣ፡ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ደሞክራሲን ጽግዕተኛታት ዝኾኑ መለኸቲ (ቶቲላታርያውያን) ስርዓታት፡ ብዝተፈላለዩ መልካዓት ንክብርን መሰልን ረብሓን ናይታ ሃገር ህዝብታት ናብ ረብሓኦም ንምውግልን ንልኡላውነትን ነጻነትን ንምግሃስን ዝተኣታተው ናይ ወጻኢ ሓይልታት፡ ንድሕረትን ድኹነትን መሰረት ዝኾኑ ተረፍ መረፍ መስፍናዊ ኣተሓሳስባታትን ባህልን ኮይኖም፡ ምሁር እዞም ጸላእቲ እዚኣቶም ክውገድሉ ይደሊዮ።

እቲ ዝወሓደ ክፍሊ ናይዚ ምሁር ሕብረ-ተሰብኣዊ ቀጻላ እዚ፡ መሳርሒ ናይዞም ጸላእቲ ክኸውን እንክሎ፡ እቲ ዝበዝሐ ምሁር ግን፡ ምስቲ ዝጭቆን ዘሎ ሓፋሽ ዝውግን ክፍሊ ሕብረ-ተሰብዮ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ከኣዮ ንምዕባት ደሞክራሲ ጠጠው ዝብልን አብ ጎኒ ሓፋሽ ዝስለፍን ፈታዊ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ (ሰውራ) ህዝብታት ዝኸውንን። እዞም አብ ጎኒ ሓፋሽ ጠጠው ዝብሉ ደሞክራሲያውያን ምሁራን እዚኣቶም ከኣ፡ ብዘለዎም ናይ ትምህርትን ምርምርን ዓቕሚ፡ እቲ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ብቐኑዕን ስነ-ፍልጠታውን መንገዲ ክምራሕን ሓፋሽ ነዚ እምነት ጌሩ ክቃለስን አብ ዓወት ክበጽሕን ኣገዳሲ መሪሓዊ ተርኣም ይጸወቱ። እቲ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ምስተ ዓወተ ከኣ፡ ሃገር ብዘይምዕባላ ስነ-ፍልጠትን ስነ-ጥበብን ተክኖሎጂን ክትስገም ስለዘይትኸእል፡ በብግዝይኡ ደረጃ ምዕባላ እታ ሃገር እንዳረኣኻ ኩሉ-መዳያዊ ህይወት ናይቲ ቃልሲ፡ አብ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ዲፕሎማሲያዊ፣ ወተሃደራውን ጸጥታውን ዓሚቕ መጽናዕትን ምርምርን ብምክያድ፡ ኩሉ ብውጥን (ፕላን) ክምራሕን ክምዕብልን ተራ ምሁር ዓቢዮ።

ብመሰረቱውን እንተኾነ፡ እቲ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ዝካየድ፡ ንዕብዮት እታ ሃገር ቀይዶ ሓዙ ዘሎ ኣረጊት ስርዓት ኣልጊሱ ጭቡጥ ዝኾነ ኩሉ-መዳያዊ ናይ መነባብሮ ምምሕያሽን መሰረታዊ ለውጢ ንምምጻእን ዝዓለመዮ። እቲ ደሞክራሲያዊ ምሁር ከምዚ ኢሉ አብ ጎኒቲ ሓፋሽ ጠጠው ኢሉ መሪሕ ተርኡ ዝጸወት ይኹን ደኣምበር፡ ምሁር ብኣጠቓላሊ ከም ሓደ ሕብረ-ተሰብኣዊ ቀጻላ፡ አብ መንጎ ገዛእትን ተገዛእትን ሓይልታት ዝርከብ ክፍሊ ከም ምጅኑ መጠን፡ ከምዞም አብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ኣወንታዊ ሓያል ጎኒታት ዘለዎ ጥራሕ ኣይኮነን። ካብ ሕብረ-ተሰብኣዊ ቦትኡን ኩነታት ስርሑን ዝብገሱ፡ ኣሉታዊ ድኹማት ጎኒታትውን ኣለውዎዮም። ካብ ሕብረ-ተሰብኣዊ ቦትኡ ተበጊሱ ኒዮው ነጀው ናይ ምባል (ምውልዋል) መሊኡ ክሳብ ዘይቀየረ፡ ጽኑዕ ናይ ደሞክራሲያዊ ምሁር ወገንነቱ ክሳብ ዘይጸንዐ ምቹእ ኩነታት ክረክብ እንክሎ፡ ምስ ናይ ኣሰላልፋ ሚዛን ሓይሊ እናተገለበጠ ክሳብ ቀንዲ የማናይ ኢድን መሓዛን ናይቶም ጸላእቲ ገዛእቲ ክፍልታት ብምጅን ዝኸይድ ጠባይ ስለ ዘለዎ፡ እዚ ድኹም ጎኒዚ ንምልዋጥ ጽኑዕ ተኸታታሊ ቃልሲ የድሊ።

እቲ ካልኣይ ድኹም ጎኒ ድማ፡ ካብ ኩነታት ስርሖ ዝብገስ ኣብ ናይ ኣእምሮ ስራሕ ዝተሓጸረን ካብቲ ኣካላዊ ስራሕ ዘካይድ ሓፋሽ ዝተነጸለን ብምዃን፡ ክንዲቲ ኣብ ኣካላዊ ዕዮ ዘሎ ሓፋሽ ዘሕልፎ ዘሎ መንባብሮ ዝሰመዖ ምረት፡ ብከምቲ ንሶም ዝሰምዖም ኣይገብሮን። ስለዚ ካብቲ ኣብ ከባቢኡ ዘሎ ሓፋሽ ዝሓሸ፡ ሌላ ምስ ስነ-ፍልጠን ስነ-ጥበብን ተክኖሎጂን ስለ ዘለዎ ናይ ምሁራዊ ልዕልነት የንጸባርቕ። ካብዚ ብምብጋሻውን ንገራት ብትኽክል ከይግምግሞም ይገብርዎ። እዚ ናይ ምውልዋል ባህርን ምሁራዊ ናይ ልዕልና ኣተሓሳስባታት እዘን ብደሞክራሲያዊ ቃልሲ እንተዘይተግርዮም/እንተዘይተሓሸኹም/፡ እቲ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ኣብ ዝካየደሉ መስርሕ ይኹን ምስተግዕደት፡ ኣብ ህንጻት ሃገር ኅዳእትን ንድሕሪት ኅተትንጎዮም ዝኾኑ። ኣብ መእተዊ ጽሑፍና ብዛዕባ ምሁር እዚ እንካብ በልና፡ ቀጻልና ብዛዕባ ተራ ኤርትራዊ ምሁር ኣብ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ፡ ከመይ ኔሩን ኣሎን ብሓጻሩ ንርእ። ኤርትራዊ ምሁር ኣብ መስርሕ ሰላማዊ ይኹን ዕዋቃዊ ቃልሲ፡ ብመጠንቲ ወድግዊ ኩነታት ዘፍቅደሉ፡ ብዙሕ ካብኡ ኣብ ዝተፈላለዩ ግዑድታት ቃልሲ ተሰለፉ (ተወዲቡ) ግደኡ ክገብር ክረባረብ ዝጸንሐ ሓርበኛዊ ተቃላሳይ ነይሩ። ሰውራ ኤርትራ ብመሰረቱ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ሰውራ ይኹን ደኣምበር፡ ካብ ኣበጋግስኡ ጀሚሩ ቅጥጥ ስትራቴጂን ስልትን ዘካተታ መደብ-ዕዮን ፖሊሲታትን ኣመራርሓን ሓዘ ዝተበገሰ ብዘይ ምንባሩ፡ ብውሽጣዊ ቅልውላው ብድሕረት እናተሓመሰ፡ ብከበድቲ ሓደጋታትን ቅንጻላታትን ክሓልፍ ዝተገደደ ሃገራዊ ሓርነታዊ ቃልሲ'ዩ ኔሩ። በዚ መሰረት ሜዳ ኤርትራ ሓደ ውድብ ተሓኤ ኣብ ዝሰረተሉ ይኹን ምስተፈናጨሉ፡ ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራ /ሀ.ግ.ሓ.ኤ/ 2 ውድባት ኮይኖም ኣብ ዝመጽሉ'ውን እንተኾነ፡ ካብ ነንሕድሕድ ምንጽጻግን ዘይሃናጺ ውድድራትን ሜዳ ኤርትራ መን በሓተ ናይ ስልጣን ቅርባትን ኩናት ሕድሕድን ተበኪሉ ሕቶ ሓድነትን ሕቶ ፖለቲካዊ ደሞክራሲን ንምርግጋጽ ከቢድ ቃልሲ ዝሓትት ኮይኑ።

በዚ ዝኣክል ትምክሕትን ጽብትን ኣብ ዝተፈራረቕሉ፡ ተራ ሃገራዊ ሓይልታት ልዕልናኡ ኣብ ዘረጋገጹ ገድሉ፡ ምሁር ግብእ ሰውራዊ ኣስተዋጽኦ ክገብር ዘኽእሎ ጥጡሕ ባይታ ኣይነበረን። እዚ ናይ ድሕረት ኣተሓሳስባታትዚ ከኣ፡ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ንምልዋጡ ዝግበሩ ፈተነታት 'ኳ እንተነበሩ፡ መዘውር ሰውራ ኣብ ኢዱ ዝኣተወ ሓይሊ ብዝገብሮ ምክትታልን ዝወሰዶም ስጉምታትን ክዕወቱ ኣይከኣሉን። እረ ኣብ ገሊኡስ ምሁር ናይ ንኡስ ብርሻጥ ዝንባለታት ዘለዎዩ ቅድቆስ ኣለዎ ብዝብል፡ ብመደብ ነቲ ገባር ዝሓለኻን ልዕልና ዝሃብኻን ከተምስልን “ጨንር ዳንጋ እዛ ሰውራ ናትካያ ሓልዎ” እንዳተባህሉ፡ ንዕኡ መሳርሒ ብምጥቃም፡ ምድሃልን ሸቕጥቕጥ ኢሉ ነበሰ ትሕትና ክስመዖን ተማእዚዞ ክኸይድን ከይመራመርን ከይበላሓትን ዝነበሮ ምሁራዊ ዓቕሚ፡ ከጥፍእን ዝኾነሉ ነዊሕ ናይ ቃልሲ መስርሕ ቀሊል ኣይነበረን። ምሁር ኣዘዩ ተጎዲኡ'ዩ። ካብዚ ሓሊፉ ከኣ፡ ኣብ ዘዩፍርየሉ ቦታ ምምዳብን ብሓውሲ ማሕዩር ሓዘካ ኣደስኪልካ ካብ ስራሕ ወጸኢ ክኸውን ምግባርን ፍንሕንሕ እንተ ኢሉ ከኣ ምእሳርን ምቕንጻልን ልሙድ ተርእዮ ዝኾነሉ ኩነታት ኔሩ'ዩ።

ስለ ዝኾነ ከኣ ሰውራ ኤርትራ፡ ብሰንኪ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ውድብ ዘይምርካቡ፡ እቲ ኩሉ መስዋእቲ ዝተኸፍለሉ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝብታት ኤርትራ፡ ግዑቱ ካብ ተራ ሃገራዊ ነጻነት ምጉንጻፍ ንላዕሊ ክሓልፍ ኣየከኣለን። እዚ ሕጂ ህዝብና ዘሕልፎ ዘሎ ሓሳረ መከራ ከኣ፡ ናይዚ መሊኡ ዘይተግዕደተ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ሰውራ ውጽኢት፡ ስርዓት ህግደፍ ስትራቴጂካዊ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ኮይኑ፡ ብኢደ ወነኑ ኣብ ኮረሻ ስልጣን ክድይብን ንሃገር ንሓደጋ ብርሰትን ምብትታንን ክሳግሕን ጌርዎ ዘሎ'ዩ። በዚ ዝኣክል ኣብ መጀመርያ ድሕሪ ነጻነት ብዙሕ ካብ ክፍሊ ሕብረ-ተሰብና ገሊኡ ምስ ናይ ሚዛን ሓይሊ ምልውዋጥ ምስ ስርዓት ህግደፍ ወጊኑ፡ ካብቲ ዝተኸሰተ ኩነታት ክጥቀም ፍሕተርተር ዝበለ፡ ገሊኡ ኸኣ ንባህሪ ናይዚ ጸረ-ህዝቢ መላኺ ስርዓትዚ ብዕምቆት ብዘይምግንዛብ ሰኣን ንቕሓት ንህዝቢን ሃገሪን ክገልግል'ዩ ብዝብል፡ ካብ ወጸኢ ሃገራት ኣብ ዝተፈላለዩ ዩኒቨርሲታትን ትካላትን ዝኸፈሎ እኹል ደሞዝን ጥጡሕ መንባብሮ ገዲፉ፡ ብሞይኡ ብትሑት ደሞዝውን ይኹን ኣብ ህንጻት ሃገር ክሳተፍ ብዝብል ኣብ ሃገር ዝኣተወ፡ ብርክት ዝበለ ቁጽሪ ከኣ ኣብ ወጸኢ ሃገር ኮይኑ እቲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ሓፋሽ ዝሳቕየሉ ዘሎ ሕሰመ መከራ ከየስተማቐረ፡ ንግዝያዊ ውልቃዊ ረብሓታቱ ክበል ምስቲ ስርዓት ኮይኑ ዝምድር ክኸውን እንከሎ፡ እቲ ብቐጽሪ ኣዘዩ ዝወሓደ ክፍሊ ከኣ፡ ኣብ ወጸኢ ሃገር ኮይኑ ብጽንዓት ስኑ ነኺሱ ኣብ ናይ ተቃውሞ ደምበ ተሰሪዑ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝተቃለሰ ኮይኑ'ዩ ተመቓቐሉ። ብፍላይ ድሕርቲ ብደብ ዝተመኸነዮ ኣዕናዊ ኩናት ኤርትራን ኢትዮጵያን ብንቕሓት

ይኹን ሰአን ንቕሓት እቲ ምሁር ክፍሊ ብዘይካ ውስናት ዳርጋ ዝበዝሐ ክፍሊ ናይዚ ቀጻላዚ ብስም ሃገር ምክልኻል ምስ ጸሕታሪ ኩናት ስርዓት ህግደፍ ዝወገዮዩ ኔሩ።

ኣብ ዝን ዝደሓራ ዓመታት ከኣ፡ ቀስ ብቐስ ንባህሪ ናይቲ ስርዓት እናተገንዘበ ካብቲ ናይ ቀደም ብመጠኑ እናወሰኸ ደሓን ዝኾነ ቁጽሪ ናይቲ ምሁር ኣብ መሳርዕ ናይ ደምበ ተቓውሞ ተሰጋጊሩ ሓርበኛዊ ተራኡ ዝጸወት ዘሎ ኮይኑ፡ ሓደ ስጉምቲ ንቕድሚትዮ። ክሳብ ሕጂ ግን እቲ ዝበዝሐ ክፋሉ ኣብ መንጎቲ ስርዓት ህግደፍን ደምበ ተቓውሞን ጠጠው ኢሉ ናይ ተዓዛባይ መርገጽ ዝሓዘዩ ክበሃል ይከኣል። ቅድሚ ሰለስተ ዓመት ኣቢሉ ኣብ ድሮ ምግባእ ሃገራዊ ጉባኤ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ፡ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኣብ ዝተጋበኣ ናይ ምሁራት ሰሚናር፡ ብቐም-ነገራዊ ትሕዝትኡ ክረኣ እንክሎ፡ ንእዋናዊ ተባራራ ሕቶታት ናይ ህዝብና ንምፍታሕ ብናይ ሓባር መደብ ሓቢርካ ንምቅላስ ዝሕግዞ ብዙሓት ሃገራዊ ጉዳያት ኣልጊሉ ዝተመያየጠን ናብ ሓደ ሓባራዊ ግንዛብ ንምብጻሕ ዝተገብረ ጸዕርታት ዝተባብዑ ኔሮም።

ብ25 ጥቅምቲ 2014 ኣብ ከባቢ ዋሽንግተን ዲሲ ኣብ ቨርጂኒያ ንብዙሓት ውድባት ሰቪካዊ ማሕበራሰባትን ዓዲሙ ዘራኸበን ዘዩመያየጠን ብምሁራን ኤርትራውያን ዝተወደበን ዝተመርሐን ኮንፈረንስ ኤርትራዊ ሃገራዊ ዘተ፡ ነፍስ ወከፍ ውድብ ይኹን ሰቪካ ማሕበር ዝቃለሰሎም ዕላማታቱ ንክገልጽን ኣብ ነንሕድሕዱ ክላዘብን ዕድል ዝህብ ብምንባሩ ንቕድሚት ነፍስ ወከፍ ውድብ ይኹን ሰቪካ ማሕበር ነዚ ኣብ ጸብጻብ ኣእትዩ ሓሳባቱ ኣብ ምቕራብ ክጽዕት ዝሕግዝ ብምጻኑ ጽቡቕ ጅምሮዮ። ከምቲ ዶ/ር ጸጋይ ይላሃቕ ኣብ-መንበር ናይ ዘተ ኮንፈረንስን ኣብ መዛዘሚ እቲ ኣኼባ “ንሕና ኣባላት ኤርትራዊ ሃገራዊ ዘተ ብዓቕምና ኣብቲ ዝካየድ ቃልሲ ንእሽቶይ ከነወፊ ተበጊስና ኣለና። ኣብ ጎኒቲ ውጽዕን ጭቁንን ብብሄራውን ሃይማኖታውን ጸታውን ...ወዘተ ዝካየድ ዘሎ ቃልሲ ህዝብና ደው ኢልና ክንቃለስ ኢና” ብምባል ኣብ መደምደምታ እቲ ኮንፈረንስ ዝገለጸ ምሁር ብጸሕዖ ዘሎ ብልዑል ቃልስን ደረጃ ዕምቆትን ስፍሓትን ብዝተፈላለዩ መልካዓት ውዳቤታት ክሳብ ክንደይ ተርኡ ክጸወት ይበጋገስ ኣሎ ሓደ ጽቡቕ ኣብነትዮ።

ከምቲ ኣብ መእተዊ ጽሑፍና ዝገለጽናዮ፡ ምሁር መሊኡ ደሞክራሲያዊ ምሁራዊ ተርኡ ክጸወት ግን፡ ልዕሊ ኩሉን ቅድሚ ኩሉን ካብ ድኹማት ጎኒታቱ ክገላገልን ካብ ትምክሕትን ጽብትን ድሑር ወገናዊ፣ ኣውራጃውን ሃይማኖታውን ካብ ዝተበከለ ኣተሓሳስባን ተግባርን ብቐዳምነት ነብሱ ክልወጥን ንሓፋሽ ክልወጥን ብተወፋይነት ክቃለሰም ክበቅዕ ኣለዎ። ከምኡ ምስ ዝገብር ከኣዩ፡ እቲ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ መሊኡ ሸቶኡ ዝወቅዕን ሓዳስ ደሞክራሲያዊት ሃገር ክትህጽ እትክእልን። ናብዚ ዘሰጋግሮ መስርሕ እናኸደን እናተቃለለን እንክሎ ኸኣ ጎኒ ንጎኒ ናብ ዝካየድ ዘሎ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ተጋድሎ ልዑል እጃሙ ክጸወት ምእንቲ እቲ ሰፍ ዘይብል ከቢድ መስዋእቲ ዝተኸፍሎ ሕሉፍ ተመክሮ ሰውራ ኤርትራ ስለምንታይ ሸቶኡ ኣይወቕዐን? መሪሕ ውድብ ኣብ ምርግጋጽ ስለምንታይ ኣይተዓወተን? ሕጂ ዘጋጥምዎ ዘለው ብደህታት እንታይዮም? ከመይኸ ክስገሩ ይክእሉ ..ወዘተ ዝብሉ ብዕምቆት ኣጽኒዑን ተመራሚሩን ብቕኑዕ ስትራተጂን ስልትን ነቲ ቃልሲ ኣብ ምምራሕ ናቱ ኣስተዋጽኦ ንምግባር፡ ብተግባር ምስ ዝነጥፍዩ ደምበ ተቓውሞ ኤርትራ ዓይነታዊ ዝላ ከረጋገጽን መንእሰይ ወለዶ ናብቲ ቃልሲ ክውሕዝ ናቱ ተራ ዝጸወትን። ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ /ደግሓኤ/ ነዚ ቅኑዕ ዕላማታትዚ ንምርግጋጽ ኣብ ዝካየድ ተጋድሎ፡ ምሁር ብኣረኣኢ ነብሱ ከማዕብልን ክልወጥን መሪሓዊ ተርኡ ክጸወትን ኣብ ዝገብሮም ጸዕርታትን ተበግሶታትን ኣብ ዝኾነ ግዜ ብዓቕሙ ተርኡ ክጸወት ወርትግ ቅሩብዩ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ሓደ ካብቲ ቀንዲ ዝረባረበሉ መድረኻዊ ዕማሙውን እዩ።



ዘለናዮ መድረኽ ዘቕጥዕ 'ምበር ተስፋ ዘቐርጽ ኣይኮነን።

ኣብዚ እዋን ኣብ ኤርትራውያን ኣስካፊ ደመና ተስፋ ምቁራጽ ኣንጻላልዩ ከም ዘሎ ክዝረብ ይስማዕዮ። እዚ ጉዳይ ሓቂዶ ሓሶት ንምፍላጥ መታን ክሕግዘና እምበኣር ከም ህዝብን ሃገርን ኣብ ከመይ ኩነታት ንርከብ ምድህሳስ ኣገዳስነት ኣለዎ። ሃገርና ነጻ ካብ እትኸውን ልዕሊ 20 ዓመት ኣቐጺራ ኣላ። 20 ዓመት ብግቡእ እንተተጠቐምካሉ ነዊሕ ግዜዮ። ቆልዓ ተወሊዱ ብኣካልን ብኣተሓሳስባን ንኣከለ መጠን በጺሑ፡ ጸር ስድራ ቤታውን ሃገራውን ሓላፍነት ዝሰከመሉ፡ ብሱል ዘተኣማምን ዕድመዮ። ብምዕባለ ደረጃ እንተተመልኪትናዮውን ብኩናትን ሳዕቤናቱ ዝተበታተነን ዝተረመሰን ህዝቢ፡ ሓድሽ ህይወት ዘሪኡ ልዕሊ ቅርጻን ትሕቲ ቅርጻን ሃገር ግዝያውን መሰጋገርን መድረኻት ሓሊፉ፡ ብክልተ እግሩ ረገጹ ታተ ዝብለሉ፡ ኣኸል ታርፍ ግዜዮ።

ብሄራትን ብሄራብባትን ህዝብታት ኤርትራ ግን ገና ካብ መግዛእቲ ሓራ ኣይወጹን። ኣብ ትሕቲ ሓንገረሞ ዝመጹ ዘቤታዊ መግዛእቲዮም ተቐሪፍን ዝርከቡ። ከም ህዝብታት ልዑላዊ ስልጣንን ቅዋማዊ ውሕስነትን ዝተነፍጎም፡ ኣብ ትሕቲ ስማዊ ነጻነት ኣብ ባርነት ዝነበሩ ዘለው ግዙኣትዮም። ኤርትራዊ ዜጋ ኣይኮነን ኣብ ጉዳይ ሃገር፡ ኣብ ውልቀ ጉዳዮውን ናይ ወሳኝነት መሰል የብሉን። ኣብ ፖለቲካዊ ምሕደራ ህዝቢ ኣመልኪቱ ቅኑዕ መሰሉ ንዝተራእዮ ክንእድ ኮነ ክነቅፍ፣ ክውደብ፣ ብነጻነት ክንቀሳቐስ፣ መራሕቲ ከደይብ ከውርድ መሰል የብሉን። ኣብ ቁጠባዊ መዳይ ኣብ መራቱ ብሕግን ስርዓትን ኣፍሪዩ ናይ ፍሪያቱ ነጻ ተጠቓሚ ክኸውን፡ ኣይክኣለን። ብኩለንተንኡ ብመንግስቲ ህግደፍ ብጅህ ዝተታሕዘ ህዝቢዮ። ኣብ ማሕበራውን ባህላውን መዳያት ብተመሳሳሊ፡ ቅድም ክብል ዝነበሮ ምቕትን ስጥመትን ዝሰኣነሉ፡ ስሩት ኣወንታዊ ባህሉ ዝተበረዘሉ መድረኽዮ። መስተንክር ዝሰርሐ ህዝቢ ክነሱ፡ ኣብ ዝብጸሕ ምስ ኣብጸሐ ዝተጠልመዮ። “ዘዕበኻዮ ከልቢ ኣይንከስካ” ከም ዝበሃል ዘዕበዮ ውድብ ብጉጅላዊ መሪሕነት ተጨውዩ ደሙ ተማጽዮ ኣዕጽምቱ ዝቐርጠም ዘሎ ህዝቢዮ። ከምዚ ምኃኑ ዘተሓሳስብ ዘቕጥዕዮ። ይኹን 'ምበር መዓንጣኻ ኣስጢምካ ካብ ምቅላስ፡ ተስፋ ዘቐርጽ ግን ኣይኮነን።

ታሪኽ ህዝቢ ኤርትራ ታሪኽ ቃልስን ሓርበኛዊ ጀግንነትንዮ። ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ጽንኩር ኩነታት፡ ናይ ቃልሲ ኒያቱ፡ ዘየዕርብ ሓቦኛ ህዝቢዮ። ህዝቢ ኤርትራ ኣብዚ ኣስታት ፩00 ዓመት፡ ሃገራዊ መንነቱን ሰብኣዊ ሓርነቱን ንምርግጋጽ ጸረ-መግዛእቲ ዘካየዱ ቃልሲ ብሓፊሻ፡ ኣብቲ ናይ መወዳእታ 30 ዓመታት ዝመረረ ምርብራብ ዝተገብረሉ ደማዊ ኩናት ከኣ ብፍላይ፡ ብተግባር ብሓዊ ተፈቲኑ ካብ መርገጹ ነግ ፈረግ ከይበለ ብዓወት ዝተጸንበለ ተቃላሳይ ህዝቢ ንምኃኑ መስክሩለይ ኣየድልዮን።

እሞ እዚ ጽንዓትን ተወፋይነትን ዝመለለይኡ ናይ ቃልሲ ኒያት፡ ከምኡ ኢሉዶ ኣሎ ወይስ ብኣንጻር? ካብ ቤላ ቤሎን ርሒቐካ፡ ብንቕሓትን ብሓላፍነትን ምምዛኑ ኣገዳስነት ኣለዎ። ብርግጽ ሳላ ጃንዳዊ ውዲታዊ መሪሕነት ህዝባዊ ግንባር/ህግደፍ ዝተኸተሎ ገባቲ፡ ዓፋንን ፈላላይን ፖሊሲ፡ ከም ቀደሙ ከምዘየለ ዝሕባእ ኣይኮነን። ተቃሊሱ ብዋጋ ነጻነታውን ሓርነታውን መሰላቱ ጥራሕ ዝዕቀን ክቡር መስዋእቲ ከፊሉ፡ ዝተመነዮ ሓርነት ባርነት ምስኮኖ ስምዒቱ ተሃስዮዮ። ነጻነት ኣምጺኦ እንታይ ረኸቡ፡ ረኸቡ፡ ውላደይ ኢሊ ኮስኩሰ ኣዕብዩ ተነኸሱ፡ ኣሚን ተጠለመ ዝብል ስምዒት ዓቢ ቦታ ሓዙ ከምዘሎ ኣይከሓድን። መዓልቲ ዓወት ደንጉዮ ዝብል ርእይቶውን የለን ኣይበሃልን። እዚ ግን ገዛኢ ኣተሓሳስባ ኣይኮነን። ብደረጃ ውልቀ ሰባት ዝናፈሰ ርእይቶ ደኣምበር፡ ኣብ ህዝብን ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጥን ዝሳዕረረ ምውት ናይ ቃልሲ ኒያት ተጌሩ ክንብብ ኣይግባእን።

ስኒትና ብቐደሙውን ከም ህዝብን ፖለቲካዊ ውድባትን ኣብ ምሉእ ኣፍልጦ፡ ፖለቲካዊ ንቕሓት ዝሰረቱ ምክብባር ዝተሃንጸን ብሕጊ ውሕስነት ዝረኸቡን ኣይነበረን። ቦቲ ጸረ-መግዛእቲ ዝተኸየደ ዝተናወሐ ተጋድሎ

ዝተጠርፍ ሃገራዊ ስምዒት ተሓገረናዮ መጸኡን ዛጊትውን ዝቐጽል ዘሎን። እቲ ልዑል ኤርትራዊ ሃገራዊ ስምዒት፡ ብዝያዳ ክዓሙቕን ክድልድል ዝገብር ፖለቲካዊ ባይታ ስለዘይተነጽፈሉ፡ ሎሚ ከም ቀደሙ ኣሎ ክትብል ካብ ጥሪ ሓቂ ምህዳምዮ ዝኸውን። ብሳላ መሪሕነት ህግደፍን ናይ ርእይቶ መሻርኽቱን ዝተኸተልዎ፡ ኣዕናዊ ፈላላዪ መንገዲ፡ ትማሊ ዝነበረ ተምሳሌት ስኒት፡ ሎሚ እንተወሓደ ጎዲሉ ከም ዘሎ ምቕባል ነቲ ፖለቲካዊ ሕግም ኣብ ምፍቀስ ሓጋዚዮ።

ብርግጽ መሰረታዊ ጠንቂ ናይዚ ኣብ ስኒትናን ናይ ቃልሲ ኒያትናን ኣሎ ዝበሃል ዘሎ ዝሕታለ ተሓታቲ ህዝቢ ኣይኮነን። ህዝብታት ኤርትራ ትማሊ ኮነ ሎሚ፡ ብናቶም ተበግሶ ሓደ ኣብ ልዕሊ እቲ ካልእ ብጎባ ዓይኒ ዝተጠማመትሉ ኣጋጣሚ ኣይተራእየን። ግን ከኣ ነዚ ኣሉታዊ ስምዒታት ትማሊ ኣብ መድረኽ ብረታዊ ተጋድሎ ብተግባር ተሰሪሕሉዮ። ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንቃለስ ኣለና ኣብ ዝብላ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ገለ ገለ ኣን ጸቢብ ጉጅላዊ ረብሓታት ንምርግጋጽ ክበሃል ብስውርን ብቕሉዕን ዘርእያኦ ንጥፈታትውን ባህ ዘብል ኣይኮነን። ብቐንዱ ግን ጸላኢና ጉጅላ ህግደፍ ብኸምኡዮ ዓብዮ። ብኸምኡዮ ዝሰርሕ ዘሎ። ክሳብ ኣብ ስልጣን ዘሎ ድማ ብኸምኡ ክቐጽል ውሁብ ነገርዮ። ንስለ መሰልን ረብሓን ህዝቢ ንቃለስ ኣለና ኣብ ዝብላ ፖለቲካዊ ውድባት ግን፡ ዘለወን ናይ ርእይቶ ፍልልይ ብስትራተጂን ስልትን ኣነጻረን ኣብ ህዝቢ ወሪደን ብእሩም ኣገባብ፡ ደርባዊ ፖለቲካዊ ፍሕፍሕ ኣብ ክንዲ ምክያድ፡ ብታሕቲ ታሕቲ ናብ ወዲ ሃይማኖትካን ከባቢኻን ቅረብ፡ ምስኡ ተወደብ ዝግበር ምጭናው፡ ዓገብ ምባልን ብደሞክራሲያዊ ቃልሲ ምግራሕ ዘድልዮ ጸረ-ጥዑይ ህዝባዊ ስኒትን ህዝባዊ ዓወትንዮ። እዚውን ግን ብቃልሲ ዝሰገር ምበር፡ ንስኒትና መሊኡ ናይ ምዝራግ ተኸእሎ ዘለዎ ገዛኢ ኣረኣኢያ ኣይኮነን።

ቀዳማይ ጠንቂ ናይዚ ኩሉ ሃገር ከደን ወሪዱና ዘሎ ጸገማት፡ ብትንፋስ ሓደ ሰብ ዝዘወር ጸረ-ህዝቢ መንግስቲ ህግደፍዮ። ብሕግን ብታሪኽን ቀዳማይ ዝሕተተሉ ከኣ ንሱዮ። ብኸለንተንኡ ዝተፈንፈኑ፡ በረኣኢያን ተግባርን ኣሪጉ ዝመሸመሸ ስርዓት፡ ብህዝባዊ ቃልሲ ክውገድን ብሓድሽ ስርዓት ክትካእን ከኣ ባህሪያዊዮ። ስለዚ ኣብ ህዝብታት ኤርትራ ኮነ ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራ፡ ተርእዮ ተሰፋ ምቕራጽ ኣሎ ዝብል ወረ ቅቡል ኣይኮነን። ምክንያት ነገራት ብዓቕልን ብገምጋምን ተንቲንካ ናይ ምርጻእ ድሩትነት ዝፈጠር፡ ኣብ ሓጸር ግዜ ዓወት ክትርኢ ናይ ምድላይ ህንጡይነት ዝደፍኡ፡ ስምዒታዊ ረስኒ እንተዘይኮይኑ፡ ዘለናዮ ኩነታት ንህዝብን ተቃለስቲ ደቁን ተሰፋ ዘቐርጽ ኣይኮነን። ወድዓዊ ኩነታት ካብ ልክዕ ንላዕሊ በሲሉ ንቃልሲ ዘባራብር ናይ ለውጥን ዓወትን መድረኽዮ።

ህዝቢ ኢና፡ ሃገር ኢናጥ፡ ቀጻልነትና ኣብ ምልክት ሕቶ ዝኣቱ ኣይኮነን። ጠለብና፡ /ነካይዶ ዘለና ቃልሲ/ ድማ ሕቶ ፖለቲካዊ ደሞክራሲዮ። ሕቶ ምርግጋጽ ልዑላውነት ህዝብን ሕግንዮ። ሕቶ ሰላም ሕቶ ልምዓትዮ። ስለዚ ምቕጻልና ከም ህዝብን ሃገርን ብዝኾነ ተሓምር ዘይቋራጽ ባህሪያዊ ካብ ኮነ፡ እዞም ዘልዓልናዮም ሕቶታት ከኣ ግድን ክምለሱ ዘለዎም፡ ብቐጥታ ምስ ህልውናን ዝተሓሳሰሩ ካብ ኮነ፡ ድኽመታት ብምጽብጻብን ንሰባትን ውድባት ብምክሳስን ከላእ ባዕሉ ይፈልጥ ይትረፈኒ ኢልና ክንሃድመሉ፡ ከም ሓሳብ ቅኑዕ ኣይኮነን። ብተግባር ከኣ ኣይከኣልን። ንምኻኑ እቲ ዝበሃል ዘሎ ተርእዮ ተሰፋ ምቕራጽ፡ ኣብ ባይታ ኣሎ እንተደኣ ኮይኑ፡ ተሰፋ ቆሪጽካ ነብስኻ ካብ ቃልሲ ድሕሪ ምግላልክ ናበይዮ ክኸዮድ? ኣበይዮ ክብጻሕ? ኣበይዮ ክንበር? መልሱ ኣርዑት ባርነት ፈቐድካ ረዲኻ ምቕባልዮ። ከምዚ ከኣ ዝኾነ ህዝቢ ኣብ ታሪኽ ዘይገበርዮ። ህዝቢ ኤርትራ ድማ ትማሊ ኣይገብርን። ሎሚ ኣይገብርን። ንቐድሚትውን ኣይገብርን። ከምቲ “7 ዓመት ከይማሃሩ 70 ዓመት ይድንቁሩ” ዝበሃል ምስላ፡ ስንኻ ነኺሰካ ቀላጽምካ ኣወሃሂድካ ነዚ ኣብ ገምገም ውድቀት ዘሎ ፍንፋን ጉጅላ ሳቦያ ኢልካ ምልጋስ እንዳተኻእለ፡ ገዛእ ርእሰኻ ተመሪድካ፡ ነቲ በዓል ኒሕ በዓል ሓቦ ንምህሳይ ዝንዛሕ በላ ቤሎ፡ ብዓል ቤቱ ኣለሊኻ ክብዳህ ኣለዎ። እዚ ኣተሓሳስባዚ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን ካብ ጸላኢን መጋበርያታቱን ዝፍኖ፡ ንዓታቶም ድማ ዘገልግል ርእይቶ ብምኻኑ፡ ብንቕሓት ክግራሕ እዋንዮ።

ወዲ-ሰብ ብባህሪኡ ለውጢ ዝደሊ፡ መንገዲ ዕቤት ዝብህግን ዝመርጽን ተወዳዳሪ ሕልና ዘለዎ ፍጡርዮ። ክብህግ እንከሎ ካብ ኢዱ ወጻኢ ኣማዕዲዮ ዝሪኦ ጽቡቕ ነገር ንምርካብዮ። ክወዳደር እንከሎ ድማ ምስ መዘናኡ ካብ ሓሊፉ ድማ ምስ ልዕሊኡ ዘሎዮ። ምስ ዝኣረገ ዝወደቐ ኣይወዳደርን። ምክንያት ፈቲኑ ተፈቲኑ ዝኸሰረ

ስለዝኾነ፡ ተመራመርቲ ስነ-ፍልጠት ቁም-ነገር ወዲ-ሰብ ብመልክቡ፣ ብቐመቱ፣ ብክብደቱ አይኮነን ዝምዘን። እንታይ ደኣ በተሓሳስብኡን ተግባሩን ምበር። ሓደ ፖለቲካዊ ሓይሊ ድማ ብተመሳሳሊ ህዝባወኑቱ ወይ ሓይሉ፡ ብበዝሒ ወተሃደራትን አጽዋር ኩናትን፣ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ብዝፍጽሞ ኢ-ሰብአዊ ባርባራዊ ግፍዕታት፡ ከምኡ-ውን ካብቶም ብአንጻሩ ዝተሰለፉ ውድባት ግዝያዊ ጸብለልታ ስለዘለዎ አይኮነን። እንታይ ደኣ፡ ብፖለቲካዊ ተፈጥሮኡ ወገን ብዙሓትን ውጽዓትን ኮይኑ፡ ብሕጊ ዝሰርሕን ዘሰርሕን ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ባህሪ ምስ ዝህልዎዩ ኢሎም ይገልጽዎ።

ኣብዚ መድረኽዚ ብፖለቲካዊ መምዘኒ፡ ካብ ጸላኢ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ከም ዝሕይሉ ድማ ኣየካትዕን። ደምበ ደለይቲ ለውጢ ኣብ ውሕደቱን ቅልጡፍ ዓወት ዘይምርግጋጽንዩ ድክመቱ። ብህዝቢ እንተተሓምዖ-ውን ብድክመቱ ደኣምበር ብገበን አይኮነን። እቲ ሒዝዎ ዘሎ ጭርሖ ዘይመድረኻውን ዘይህዝባውን ስለዝኾነ አይኮነን። ዘይምብቃዕ፡ ቅልጡፍ ዓወት ዘይምምዝጋብ፡ ክእለን ክእረምን ከም ዘለዎ አይተሓትትን። ብገበንን ምልክት ፖለቲካዊ እርጋንን ግን ኣየግልጽን። መዓስ ይዕወት ብመን ይዕወት ብዘይገድስ፡ ደምበ ደለይቲ ለውጢ ሒዝዎ ዘሎ ናይ ለውጢ ጭርሖ ኣረጊት አይኮነን ማዕባሊዩ። ተዓዋቲዩ። ሓይሊዩ ድማ። ኣብዚ መድረኽዚ ካብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ፡ ናብ ደምበ ጸላኢ ኢዱ ዝህብ የለን ንምባል ይከአል። እዚ ብዘይምክንያት አይኮነን። ህግደፍ ከም ስርዓት ከም ዝኣረገ ከምዝተፈንፈኑ፡ ክጽረግ ጥራሕ ከምዘለዎ ኣብ ህዝቢ ግቡእ ኣገንዘብ ተታሒዞ ስለዘሎዩ።

መንደቕ ማይ ቤት ህግደፍ ምንቃዕ ካብ ዝጅምር ልዕሊ 10 ዓመት ጌሩ ኣሎ። ብዙሕ ግዜ ነቲ ዝተፈጥረ ነቃዕ ብሓይልን ብፕሮፖጋንዳን ንምሸፋን ፈቲኑዩ። ስለዝበሰበሰ ግን ክገድድ ደኣምበር ለውጢ ከምጽእ ኣይተራእየን። ዳግም ብዘይሕደሰሉ ስለዝኣረገ ቀጻሊ ክፈርስ ኢና ንዕዘብ ኣለና። ነቲ ካልእ ከይሓወስካ ካብ መሳርዕ ጸላኢ ናብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝጽንበሩ፡ ብእግረይ ኣውጽእኒ ናብ ስደት ዘምርሑ ዘለው ማኒስተራት፣ ወተሃደራዊ መኮነናት፣ ኣምባሳደራት ..ወዘተ ጭቡጣት ኣብነታት ናይ እርጋኑዮም። ኣብዚ እዋን መንደ ተስፋ ቆሪጹ ኣብ ሰንፈላል ዝርከብ ንጽርዮ፡ ጸላእን መጋበርያታቱንዮም። ከምኡ ክኸውን ከኣ ቅቡልን ባህሪያውንዮ። ህግደፍ መሰረቱ ንሂሉዮ። ዕለተ ሞቱ ጥራሕዮ ዝጸበ ዘሎ ክበሃል እንከሎ ካብ ተራ ጽላኣት ዝነቐለ ኣበሃህላ አይኮነን። ኣብ ባይታ ዘሎ ሓቂ ዮ። ሎሚ ህግደፍ አይኮነን ናይ ባህርን ኣሰራርሓን ለውጢ ከምጽእ፡ ንህዝቢ ዘደናግረሉ ማላታት የብሉን። ኣገዲዱ ዝገዝአሉ ጉልበቱ ኣዝዩ ዝደኸመዮ። በዚ መንጽር ኣብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጥን ህዝብን ተርእዮ ተስፋ ምቕራጽ ኣሎ ክበሃል፡ ብጭቡጥ ፖለቲካዊ መረዳእታ ዝተሰነየ አይኮነን። ዋላ ብደረጃ ውልቀታት ይኹን ግን፡ ዓቕሚ ዘፍቅዶ ኩሉ ተጠቕምካ ከይተቐለስካ ዘይተዓወትና ኢልካ ተስፋ ምቕራጽን እንተሃልዩ ካብ ክውንነት ወጸኢዮ። ካብ ዓቕሚ ምስኣን ዘይኮነ፡ ካብ ፖለቲካዊ መርሖ ምስኣን ዝምንጩ ዝርገተ ኣእምሮዮ።

እሞ፡ ከም ህዝብን ፖለቲካዊ ውድባት እንታይ ንግበር? መጀመርያ “ዘይተርፈካ ጋሻ ጠጠዊኻ ሰዓም” ከም ዝበሃል ኩነታት ክንዲ ዝመረረ ይምረር፡ ለውጢ ናይ ምምጽእ ዕማም ናትና ናይቶም ዝበዝሓናን በቲ ጉጅለ ዝተገፋዕናን ዋኒን ምጅኑ ብንቕሓት ክንርዳእ ይግባእ። ዓወትና ዝድንጉ ዘሎ፡ ሓይሊ ጸላኢ ፍጹም ካብ ዓቕምና ወጸኢ ስለዝኾነ ከም ዘይኮነ ብግቡእ ክስቆረና ኣለዎ። መሰረታዊ ጸገም፡ ድሩት ፖለቲካዊ ንቕሓት፣ ብትምክሕትን ጽበትን ዝጠልቀይ ዓንቃፊ ኣረኣእያታት ልዕልና ሒዞ ምህላው፣ ንስምምዕካን ውሳኔኻ ምእዙዙ ዘይምጅን፣ ተጸዋርነትን ምክብባርን ዘይምህላው ..ወዘተ። ስለዚ ነዚ ኣብ ጸብጻብ ዘእተወ፡ ሰፊሕ ደሞክራሲያዊ ኣረዳድኣ፡ ጽንዓትን ተወፋይነትን ዘይተፈልዮ ቃል ምስ ተግባር ኣጠዓዒምና ክንቃለስ ይግባእ።



**አመታት መዋጸል ሽቶታት ሚሊኒየም
አብ ኤርትራን ፖለቲካዊ ፕሮፖጋንዳ ስርዓት ህግደፍን**

አብ ዕለት 24 መስከረም 2014 አብ ከተማ ኒው-ዮርክ ሕቡራት መንግስታት አመሪካ መበል 69 ሓፈሻዊ አኼባ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ተኻይዱ ኔሩ። እዚ ባይቶ ንኹለን ሃገራት ዓለም ዝሓቁፍ ከም ምዃኑ መጠን፡ እተን አስታት 200 ዝኣኸላ ሃገራት ኣብቲ ሓፈሻዊ ባይቶ ክርከባ መሰል ኣለወን። ነፍሱወከፍ ኣባል ሃገር ድማ አብ ውሑዳት ደቓይቕ ድምጻ ከተሰምዕ ዕድል ኣለዎ። ስለዚ፡ ኣብዚ ንሳምንታት ዝተቐነፀ መጋባእያ፡ መራሕቲ ወይ ወከልቲ አስታት ናይ 200 ሃገራት/መንግስታት/ ክሳተፉ ግድን ይኸውን። እዞም ዝተጠቐሱ መራሕቲ፡ ወከልቲ ወይ ተጸዋዕቲ ናብቲ መጋባእያ ብንሳቶም ዝሰርዕዎ፡ ንዓታቶም ኣገዳሲ ኮይኑ ዝተራእዮም ቀዳምነታት ወይ ኣጀንዳ ሒዞምዮም ዝቐርቡ። ነጻዮም።

ከም ኣተኣናጋዲት ሃገር መጠን፡ ነቲ ሓፈሻዊ ባይቶ መራሒ አመሪካ ፕሪሲደንት ባራክ ኦባማዮ ከፊትዎ። ድሕሪ ሰላምታ ምቕራብ ከኣ፡ አብ ሶርያን ዒራቕን ከምኡውን አብ ሃገረ ዩክሬን ንዝረከ ዘሎ ጸገማት አመልኪቱ መደረ አስሚዑ። ካልኣት መራሕቲውን ብመሰረት ዝተዳለወሎም ክፍለ ጊዜ መድረኽ ክርኽቡን ክምድሩን ተዓዚብና።

ስርዓት ህግደፍን ናይ መጋባእያ ተዋስኦት፡- ኤርትራ መበል 190 ኮይናያ ኣባል ናይዚ ሓፈሻዊ ባይቶ ተመዝጊባ ዘላ። ህግደፍ እንታይ ቁም-ነገር አመሓላሊፍሎ፡ እንታይኸ ተማሂርሎ ካልእ ጉዳይ ኮይኑ፡ ኤርትራ አስታት 20 ጊዜ ይኸውን ኣብዚ መጋባእያ ተሳተፋ ኣላ። ንተሳታፍነታ ዝምልከት ከኣ፡ ሓንሳእ ውልቀ መላኺ ኢሳያስ ኣፈ-ወርቁ ባዕሉ፡ ሓንሳእ ኣብቲ ሓፈሻዊ ባይቶ ከም ቀዋሚ ወከል ኮይኑ ብዝተመዘ አምባሳደር፣ ካልእ ጊዜ ከኣ ብሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ኣቢላ ክትውከልን ክትሳተፍን ጸኒሓ። ሎሚ ዘመን ንኣብነት ሚኒስትር ጉዳያት ወጻኢ ዑስማን ሳልሕዮ ሃገር ወኪሉ ተሳተፉ። ክፍለ-ጊዜ ኤርትራ በጺሖ በዓል-ስልጣን ባይቶ ሕቡራት ሃገራት ንዑስማን ሳልሕ ቃሉ ከስምዕ ዕድመ ምስ ኣቕረበሉ ድማ፡ ነታ ካብ ኢድ ጎይታኡ ዝተዋህቦ ደብዳቤ ኣውጺኡ ኣንቢቡ።

ዑስማን ሳልሕ ከም ናቲ ፖለቲካዊ መንነት ዘይብሉ ሰብ መጠን፡ ኣብቲ ሓፈሻዊ መጋባእያ ምስ ኣተወ፡ ዝረኣዮ ዝሰምዖ መሰረተ ጌሩ። ንህዝቢ ንሃገር ዝጠቐም ሓሳባት ሓዘ ብነጻነት-ቁም-ነገር ክዛረብ ኢልካ እትጽብዮ ኣይኮነን። ነታ ግድን ክትብላ ኣላከ ዝተባህለቶ፡ አብ ኤርትራዊ ባይታ ዘሎ ጭቡጥ ሓቂ ዘይተንጸባርቕ፡ ዝተማህዘት ሓሳብ ከምዚ ብምባል ከወፍውዕ ግን ፈቲኑዮ። “ዝኸበርክንን ዝኸበርኩምን ኣብ ኤርትራ ይካየድ ካብ ዘሎ መስተንክራዊ ስራሓት ሽቶታት ሚሊኒየም ሓደ ኣብነት ከቕርበልኩም፡ ኣዴታት ኤርትራ ኣብ እዋን ሕርሲ ዘጋጥመን ዝነበረ ሞት ከም ዝንኪ ጌርና። ከምኡውን ሞት ህጻናት ኣብ እዋን ሕርሲ። እዞም ክልተ ኣጋጣሚታት ደጊም ሓደጋ ኣይኾኑንዮም ምሉእ ንምሉእ ተዓዊትናሎም ኢና። ክቡራርን ክቡራትን፡ በዚ መሰረት ኤርትራ ሓንቲ ካብተን ቀዳሞት-ምናልባትውን እታ ቀዳመይቲ-ንለበዎታት ናይዚ መዋጸል ሽቶታት ልምዓት ዘማለኣት ሃገርያ ኢላ ከበስር ይደሊ” ክብል መዲሩ ዑስማን ሳልሕ።

ስረገላ ቅድሚ ፈረስ፡- መለኽቲ ሓታቲ ስለዘይብሎም ጎይቶት ናይ ኣሃዛዊ ምድንጋራትዮም። ህግደፍ ከኣ ከም መላኽን ብሓሶት ዝነበር ስርዓትን መጠን፡ ነቲ መጋባእያ ንጭቡጥ ህልዊ ኩነታት ኤርትራ፡ ኣዴታትን ህጻናት ዘሕልፍዎ ዘለው ኣብ መንጎ ምንባርን ዘይምንባርን ዝሰሓግ መሪር ህይወትን ዘይንጸባርቕ ዝተፈብረኽ ጸብጸብዮ ኣቕረብሎ። ምኽንያቱ፡ ኣብ ሓንቲ ሃገር፡ ሃገር ከደን ዝትግበር መደባት ክወጽእ እንተደኣ ኮይኑ፡ ብቐዳምነት እቲ መደባት ዝምንጭወሉ ሃገራዊ ቅዋም /ሕገ-መንግስቲ ክህሉ ኣለዎ። ዜጋታት ሸለብ ገለብ ከይበሉ ተረጋጊኦም ብሰላም ዝነበርሉ ጥጡሕ ፖለቲካዊ ባይታ ክምድመድ ኣለዎ። ኣብቲ መደባት ከይተሰከፉ ዝመስሎም ሓሳባት ክብሉ ዝኸእሉ ደሞክራሲያዊ መድረኽ ክረኽቡ ይግባእ። ናትና ኢሎም ዝኣምንሉ

ተሓታትነት ዘለዎ ሰራሐ ዘሰርሕ ሓጋጊ ፈራድን ፈጸምን አካላት ዝተጣየሰሉ ክኸውን ይግባእ ...ወዘተ። ወኪል ህግደፍ ኣብ መበል 69 ሓፈሻዊ ባይቶ ተረኺቡ ዘስመዖ መደረ ግን እዚ ዝተጠቐሰ ኩሉ ዝጎደሎዮ። ሃገር ናብ ሲኦል ኣብ ዝተቐየረትሉ። ጸታ፣ ዕድመ፣ ዝተማህረ ዘይተማህረ፣ ሃብታም ድኻ፣ በዓል ስልጣን ተራ፣ ስፖርተኛ ስነ-ጥበባዊ ብተናጸልን ብደረጃ ስድራን ጉድለን ህይወት ንምድሓን ራሕሪሕዎ ኣብ ዝሃድመሉ ዘሎ ንኣዳም ገረዎ ዘብል ፖለቲካዊ ህይወት፡ ኣብ ምቕናስ ሞት ኣዴታትን ህጻናት ተግባራዊ ረክፎልና ስምዑልና፡ ዝብል ስታቲስቲካዊ ጸብጻብ እንተቐረበ ካብ ምድንጋር ዝሓልፍ ትርጉም የብሉን። ንምኻኑ ኣብ ኤርትራ ክሳብ ኣብ ርሕቕ ዘበላ ገጠራት ዝተማለኹ ናይ ሕክምና መሳርሒታት፡ ዓቕሚ ሓይሊ ሰብን ስሉጥ ናይ መጎዓዝያ መንገድታትን ህጹጽ ረድኦት ናይ መንግስቲ ይኹን ናይ ግሊ ኣሎ ድዩ? ናይ መንግስቲ ሰብ-ስልጣናት ኣብ ጎረብቲ ሃገራት እንዳተመላለሱ ደይኮኑን ዝሕከሙ ዘለው። እቲ ሓፋሽ ህዝቢ ኸኸ ዋላ ኣብተን ዓበይቲ ከተማታት ከይተረፈ መድሓኒት ስኢኑ፡ ኤሌትሪክ እናተቐረጸ ዝመውት ብዙሕ ደይኮነን ዘሎ። ኣብ ከተማ ከረን ኣብ መደብ ብጋህዲ ተቐማጦ ከረን ኣብ ዓቢ ረፈራል ሆስፒታል ከረን ዘጋጥሞም ሓደጋታት ዓው ኢሎም ብድፍረት ኣይተዛረቡሉንዮም?

ኣብ ኣስመራ ዝመደበርም ገለ ልኡኻት ትካላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ሓቅነት ናይቲ ጸብጻብ እንተመስከሩውን ከምኡ፡ ከም ሰባት መንነቶም ዘጽገር ምድንጋር ምበር ካልእ ክኸውን ኣይክእልን። እቲ ዝተዋህበ ምስክርነት ንሃለዎት ኣዴታትን ህጻናት ዝገልጽ ኣይኮነን። ውጽኢት ኣብ ባይታ ወሪድካ ናይ ዝተገብረ መጽናዕትን ገምጋም ፈጸሙ ኣይኮነን። ስርዓት ህግደፍ ቦቲ ደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለም ዝሪኦ ዘሎ ጸረ-ህዝቢ ፖለቲካዊ ምሕደራኡ፡ ብተግባር ዝጥሕሶ ዘሎ ሰብኣዊ መሰላትን ኣብ ምቕናስ ሞት ኣዴታትን ህጻናት ተግባራዊ፡ ኢልካ ክትምስክረሉ፡ ምስክርነት ውልቃዊ ዕርክነትን ክጎድኡ ዝኸይድ ሕቶታት ዘበግሰ ቅንዕናን ሓላፍነት ዝጎደሎን ጸብጻብ ደኣምበር፡ ብድሕነትን ዕቤትን ኣዴታትን ህጻናትን ኤርትራ ዝግደስ ኣይኮነን። ነዚ መሰረት ኣልቦ ብፈብራኽን መስካርን ተደጊፉ ዝቐረበ ጸብጻብ መንቀሊ ዝገበረ ኣድናቕት ዋና ጸሓፊ ውድብ ሕቡራትውን ኣምስሉ ዲፕሎማሲያዊ ቋንቋዮ ኢልካ ምውሳዕ ይቐልል። ሰላም ኣብዘይብሉ ሃገርን ህዝብን መደባት ኣውጺኢካ ከተወውት ከቢድዮ። ምኽንያቱ ቀዳሞት ጥቐዓት ናይ ስእነት ሰላም ኣዴታትን ህጻናትንዮም። ኣብ ኤርትራ ዘሎ ኩነታት ድማ ንሱዮ። ኤርትራ ሎሚ ዓዲ ሰላም ኣይኮነትን ዓዲ ሞትዮ። ኣብ ዓዲ ሞት ቅሱን ህይወት ኣሎ፡ ዓወት ኣሎ ክትብል ከኣ ዘተግዛዝብ ድፍረትዮ። ካልእ ፍኹሰትን ሓሶትን ናይቲ ተማሂዙ ንረኣዩልና ስምዑላና ብጽሑፍ ዝቐረበ ርእይቶ ድማ፡ ቅድሚ ዕለተ መጋባእያ ሓፈሻዊ ባይቶ ዝተዘርገሐ ምኻኑዮ።

እቲ ኣብቲ መጋብእያ ብወኪል ህግደፍ ዑስማን ሳልሕ ዝቀረበ ርእይቶ፡ ምስቲ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ጭቡጥ ኩነታት ብሰንጠቕ ዝጸረር ምኻኑኳ ርዳኤ እንተኾነ፡ እዘን ካብ ሞት ክድሕና ዝኸኣላ ተባብርቲ መርዑት፡ /ኣዴታት/ ኣበይኮን ይህልዎ? እቶም ናጽላታትክ? እስከ ሓደ ኣብነት ብምቕራብ ነዚ ወረ ረኣዩለይ ስምዑሊይ ክንፍትሾ ክንፍትን። ጉድለ ህግደፍ ነዛ ሃገር ኣብ ሽዱሽተ ዘባታት ከፊሎዮ ዝገዝ ዘሎ። ሓደ ካብዚ ኣቶም ድማ ዘባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ምኻኑዮ። ኣብዚ ጊንዳዕ ትበሃል፡ ከም “ካቕሚንት ኤርም” / ሕምብርቲ/ ኮይና ተገልግል ከተማያ። ጊንዳዕ ንነበርቲ ማይ-ሓባርን ከባቢኣን፣ ዓዲ-ሮሶ፣ ለዓይተን ነፋሲት፣ እምባትካላ፣ ምድሪ ፈለስቲ፣ ደንጎሎ ላዕላይን ታሕታይን ቺንኳንታ ድወ፣ ጋሕተላይ፣ ደማስ፣ ጎምሆት፣ መትከል ኣብዮት፣ ዓይለት ..ወዘተ ንዝመጽኦ ህዝቢ ብሕልፊ ኣገልግሎት ጥዕናን ትምህርትን ትህብ። ኣብታ ከተማ ሓደ ሕክምና ኣሎ። እቲ ጸገም ግን ኣብኡ ከመይ ጌርካ ይብጸሕ ዝብል ጥራይ ኣይኮነን። እቲ ሕክምና ኣብ ውሽጡ ከመይ ዝበለዮ? ዓቕሚ ሰቡ፡ መሳርሒታቱ፡ ብዝሕን ዓይነትን ኣፋውሱ፡ ብዝሒ ክፍልታቱን ቁጽሪ ዓራቱን ...ወዘተ። ምኽንያቱ ኣብ ጊንዳዕ ኮ ህንጸ ምበር ኣገልግሎት የለን። እዚ ጉዳይ ጽቡቕ ጌሩ ክርደኣና እንተ ኮይኑ፡ ነቲ ዘሎ ጂኦግራፊካዊ ርሕቀትን ብደሆታቱን ክንግንዘቦ ክንክእል ኣለና። እንተዘየሎ ኣብ ባሕሪ ሓሳብናውን ህልም ኢልና ክንጠፍእ ኢና። ሓንቲ ኣብ ዓዲ-ሮሶ ወይ መትከል ኣብዮት ወይ ጎምሆት እትነበር መርዓት/ኣደ ተጻዕሪት፡ ተሸገሪት ንበል፡ ሰብ ሞያን መሳርሕን ከምኡውን ተጓደዩ ነበሰ ጸር ኣብ ትካል ጥዕና ዘብጽሕ መንእሰይ፡ ወይ ኣቡላንስ ዘይብላ ጊንዳዕ፡ ነዛ መርዓት/ኣደ እንታይያ ክትገብራ? ዋላ ሓንቲ። ብስም ጌና ኣፍ ጸዮውጽኡ ዒንዳይን ሒንጦን ንከይዛረባ ኣፈን ብፖለቲካዊ መሓንገጋ ዝተሓትማ ኣዴታት፡ ከምዚ ጌሪ ኣወቂተ ኢልካ ብምምዳር ዲፕሎማሲያዊ መኸሰብ ክትረክብ ምፍታን ከንቱነትዮ። እዚ ብጊንዳዕ ዝቐረበ ኣብነት

ብዘየማትእ ንኹሉ ከባቢታት ኤርትራ ዝውክል'ዩ። ደሓርኻ ናይዚ መዋእል ሸቶታት ልምዓት ክበሃል እንከሎ ኮይንዎ ብዛዕባ ጸዕሪ ሕርስን ክታብት ህጻናትን ጥራሕ ማለት ድዩ?

ሰለዚ እቲ ጸብጸብ ካብ ናይ ወረ ኣይሓልፍን፡- ኣብ ኤርትራ ሞት ኣዴታትን ህጻናትን ከም ዝነከዩ ክሪስቲን ኣበሺራትኒ ተሓጉሰ ኢላ። ዋና ጸሓፊ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ባንክ ኪ ሙን ድማ፡ ኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ ኣብ መበል 70 ሓፈሻዊ ባይቶ ተረኺቡ ብዛዕባቶም ከይተማልኡ ተረፎም ዘለው ሸቶታት ተወሳኺ ጥዑም ወረ ሒዙልና ንክመጽእ ብኸብሪ ይዕድም ኢሉ። ናይዚ መዋእል ሸቶታት ልምዓት፡ ኣብ ቤት ጽሕፈት ሕቡራት ሃገራት ተተሊሙ ሃገራት ንክሰርሓሉ ዝቐረበ ውጥን ባጀትን ለበዋን ዘጠቓልል ፕሮጀክት'ዩ። እዚ ሓደ ፓኬጅ ወይ ጥማር'ዩ። ሓደ ካብ ሓደ ነጻልካ፡ ቃሕ ዝበለካ ሰሪሖሉ ክትብል፡ ቃሕ ዘይበለካ ከኣ ዝጎሓፍ ኣይኮነን። እዚ ፓኬጅ ወይ ጥማር ከም ኣብ ትምህርቲ፡ ቀረብ ጽሩይ ዝስተ ማይ፡ ምንካይ ሕማማት፡ ቀረብ መዓዛዊ መግብን ሺታሚናትን፣ ምክንሻብ ደቂ-አንስትዮን ሳዕቤናቱን ዝኣመሰሉ ዓውድታት ኣትኩሮ ዝገብር'ዩ። ስርዓት ህግደፍ ግን ካብዚ ኩሉ ሓደ ገጽ ቁንጭል ኣበሉ'ዩ ከቕርብ ፈቲኑ። “ክቡራተይ” ደምደመ ዑሰማን ሳልሕ መንግስተይ ኣረጋገጽዎ ዘሎ ዓወት እዚ ዝገለጽክዎ'ዩ። ንዘያዳ ተወሳኺ ዓወት ነቲ ኣብ ዝባን መንግስተይን ሃገረይን ተነቢሩ ዘሎ እገዳ ንከተልዕሉለይ ብትሕትና ይሓትት” በለ።

ኣብ ዓውደ ትምህርቲ፡ ከምቲ ናይ መዋእል ሸቶታት ልምዓት ዝሓቶ እንተኾይኑ፡ ህግደፍ ስድሪ ኣይተጓዕዘን። እቲ ፓኬጅ ኣብ ሓደ መምሃሪ ክፍለ፡ ሓደ መምህር 60-70 ተማሃሮ'ዩ ዝኣለ። እዞ ኣበይ ኣሎ እቲ ሸቶ? ካልእ ነፍሰ-ወክፍ ኤርትራዊ ቆልዓ ዕድሜኡ ቤት ትምህርቲ ንክኣቱ ብዘፍቅደሉ መሰረት፡ ኣብ መኣዲ ትምህርቲ ኣሎ ድዩ ክብል ደልዩ ህግደፍ? ንቀረብ ጽሩይ ዝስተ ማይ ዝምልከት፡ 80% ህዝቢ ኤርትራ ይትረፍ ጽሬቱ ዝተሓለወ ማይ ክሰቲ፡ ሓታኸን ሕርኸራኸን ማይ'ውን ከም ዝጨነቐ ባዕሉ ውልቀ መላኺ ዝኣመነሉ'ዩ። እዚ ህዝቢ ብሕጂ ክንደይ ዘመናት'ዩ ክጽበ? ኣበይ ኣሎ እቲ ሸቶ?

ኣብ መደምደምታ፡- ኣብ ከተማ ኒውዮርክ ተዋሰኒ'ዩ ተሰሪሖ። ነዊሕ ዝተሓሰበሉ ኮሪዮግራፊ ኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ እንታይ ኢሉ የርቅቅ። ጸሓፊት ትካል ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ኣስመራ መዓስን እንታይን ኢላ ትውድስን ናብ ሴርቲፊኬሽን ትጓዩን። ዕሱማን ሳልሕ'ውን “በቃ ተዓዊትና። ኣልሓምዱላሂ! ዓለም ብዓለማ ንመንግስትና ኣድኒቓ። መጉሳ። ስለ ህዝቡ ዝብጅ ዝስዋእ መራሕን ዝኸምኡን ተባሂልና! ብምባል ናብ ናይ ግብጃ ደስ ደሱ ኣትዩ። ፖለቲካዊ ምስልን ጸገማትን'ዩ ሃገር ግን፡ ብኣንጻሩ'ዩ። ማሕበረ-ቁጠባዊ ለውጢ ብዘይ ፖለቲካዊ ለውጢ ክረጋገጽ ኣይክእልን'ዩ። ኣብ ማሕበራዊ መዳይ ሕክምናን ትምህርትን ዝረጋገጽ ምዕባል ከኣ ካብዚ ተነጻሉ ዝረእ ኣይኮነን።



ናይ አንበብቲ ዓምዲ

ሃገራዊ ቅዋምን ሃገራዊ ባይቶን አብ ዘይብሉ፡ ምርጫ አመሓደርቲ ዓድታት፡-

አብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ተበይኑ ዘሎ አርዑት ዘቤታዊ መግዛእቲ፡ አብዚ ዘለናዮ መዋእል መወዳደርቲ አይርከቦን እንተበልኩ አይተጋገኹን። እዚ ህዝቢ ንሃገራዊ ነጻነትን መንነትን፡ ንክብረት መሰረታዊ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላትን ክብል ምስ ዝኸፈሎ መስዋእቲ ብምጽጻር እንተተገምገሙዎን አኣምሮ ዘናውጽዮ። ኩሉ ሰናይ ባህገ፡ ድኻሙን መስዋእቲን ከንቲ ክኸውን ዝተደልየሉ ምክንያት እንታይ ስለዝገበረ ኢልካ ምስ እትሓትትዎን መልሲ አይርከቦን። እዚ ህዝቢ ንዘይእመን ምእማኑ ክውቀስ እንተዘይኮይኑ ዝአበሶ የብሉን። ብዘይሕገ ብዘይመረጸም መራሕቲ እንዳተመርሖን እንዳተበደለን “ምእንቲ መጎጎ ትሕለፍ አንጭዋ” ዓይነት ካብ ልክዕ ንላዕሊ ዝተጸመመ ዝተግገስ ህዝቢዮ።

እሞ ነዝስ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሒ፣ ግልጽነት፣ ክብረት ዶ ይግበአ ወይስ፡ ንዕቀት፣አበይ ከይበጽሕ ደረት ዝሓለፎ ናይ አሸካሪ ምሕደራ? ንምኻኑ ነቲ ህግደፍ ዝበሃል ባዕሉ ሕጋውነቱ ዘጥፊአ ውድብን ሰማዊ መንግስትን አቕሩዎም ዘለው ሰባት፡ ዘኸፈሉም ዘጸብቕሎምን አይፈልጡን ድዮም? “ እንታይ ጌራስ እንተተሓንከለይ” ከም ዝበሃል፡ ሃገራዊ ቅዋምን ሃገራዊ ባይቶን ከይህሉ ጌሩ ክነሱ፡ ተገልቢጦ ህዝቢ እከለ ዝተባህለ ዓድን ምምሕዳር ከባብን መራሕቲ ብደሞክራሲያዊ አገባብ መሪጹ፡ መንዶ መንዶ ዝበሃል/ትበሃል ሳላ ነጻነትናን ዋናታት ሃገርናን ዝኸና መራሕትና ብነጻነት ክንመረጽ በቛዕና፡ ዕድመ ነዚ ባይታ ዝፈጠረ መንግስትናን መሪሕነትናን ክብል/ክትብል ድማ አመስጊኑ/አመስጊና፡ ዝብል ፕሮፖጋንዳን ብዘይ ዝኾነ ሕንክት ምንዘሎዮ።

እሞ ዝኸበርኩም አሕዋትን አሓትን ካብዚ ንላዕሊ መግዛእቲ፡ ካብዚ ንላዕሊ ባርነት፣ ካብዚ ንላዕሊ ድማ ንዕቀት እንታይ ክመጽእ ንጽቦ? እዚ ሕሉፍ ጉጅለ ብተግባር፡ ከም ህዝቢ የለኹምን ተሃረብቲ አቕሩ ኢኹም ይብለና ከም ዘሎ ክስቆረና፡ ክቐንዘወና፡ እኔ ንመሰለይ ንክብረተይ ኢልና ክንሕርን ውጽዓት ምስ ውጽዓት ክንተሓባበር፡ አብ ዝግበአና ወሳኒ መድረኽ ከም ዘለና ንረዳእ። ንርእይቶናን ባህግናን ከአ ብተግባር ነሰንዮ እብል። ወደሓንኩም

ልዋም ካሕሳይ ካብ አዲስ አበባ

መርገጽ መርበብ ኤርትራውያን ስቪካውያን ማሕበራት አብ ኤውሮጳ አብነታዊዮ።

ቃልስና ቀዳምነት አብ ዝወሃቦ አትኩሩ ንቕድሚት ከይስጉም መርጉ ኮይኑ ስሕበት ከለኡና ካብ ዘሎ ሓደ፡ አብ ዘይግዝይኡ መዛረቢ ዛዕባ ዝኸውን ዘሎ ሕቶ ፖለቲካዊ ስልጣን ንዓይ ምበር ንዓኻ አይምልከተካን አይፋል ይምልከተኒ ምበር ዝብል ዘይእርኑብ ምጉትዮ። እቲ ንዓይ ምበር ንዓኻ አይግባእን በሃለ፡ አበይ ኮይኑ ብተግባርክ እንታይ እንዳገበረ፡ ነብሱ ብልክዕ ዘንብብ አይመስልን። ቀላጽም ናይ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ አተሓባቢሩ ንቕድሚት ክምርሽ ዝገብር፡ ንጽር ራእን ውሳኔን ሓዙ ቀላሲ ሓላፍነታዊ ተራ ክጸወት

ድማ አይረዳን። እቲ አንጻር ፍጹም መላኸ መንግስታዊ ጉጅለ ህዝባውን ሃገራውን ጉበአይ የበርክት ስለዘለኸ። ካብ ዝብል ኩርናዕ ነቐሉ። አብዚ ጉዳይ ነግ ፈረግ ዝብል መርገጽ ሓዙ ዝጸንሐውን ተልእኾኡ ብመንጽር ህልዊ መድረኽን መጻእን ፈትፊቱ ከረድእ አይከላለን።

አብ ኤርትራ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሕን ንምንጋስ፡ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰል ዜጋታትን ህዝብታትን ንምክባር እጃሙ ከበርክት፡ አብ 2002 ብሸሞንተ ስቪካውያን ማሕበራት ዝተመሰረተ፡ መርበብ ኤርትራውያን ስቪካውያን ማሕበራት አብ ኤውሮጳ፡ ካብ 12-14 መስከረም 2014 አብ ሃገረ ጀርመን አብ ዘካየዱ መበል 10 ጉባኤኡ፡ ሓያልን ድኽም ሕሉፍ ተመክሮታቱ ገምጊሙ፡ ምስ ፖለቲካዊ ውድባትን ስቪክ ማሕበራትን ሰፊሕን ክፉትን ሓባራዊ ስራሓት ከካይድ ምኻኑ፣ ንህዝባዊ ረብሓ አብ ዘገልግል ኩሉ ብዕቱብነት ክሰርሕ ድልውነቱ ብምርግጋጽ፡ መደባት ስራሕ ዓመተ ፪፬፭፮ ከም ዝሓንጸጸ አብቲ ብ15 መስከረም 2014 ዝዘርገሐ ጋዜጣዊ መግለጺ ሓቢሩ።

መርበብ አብ መንጎ ፖለቲካዊ ውድባት ፍልልያት አብ ዝኸሰተሉ፡ ነቶም ፍልልያት ብምጽባብ አብ ዕርቂ ክበጽሑ ብሓላፍነት ከምዝጽዕት፡ ንብዙሕነት ኤርትራ ከም ዝሓምንን ዘኸብርን ብምግላጽ፡ መርበብና ካብ ብገሓቱ ፖለቲካዊ ስልጣን ንምሓዝ ዕላማ ኮነ ጥሙሕ አይነበሮን ሕጂውን የብሉን ክብል መርገጹ ብብሩህ አስፊሩ አሎ። መርበብ ኤርትራውያን ስቪካውያን ማሕበራት አብ ኤውሮጳ ካብ ቃልሲ ከይተጎናደቡ፡ አብ መጻኢ ንሃገርን ህዝብን አብ ዝምልከቱ ትካላትን መድረኻትን ቀዋሚ ቦታ ከይሓዘ ወይ ናብ ፖለቲካዊ ስልጣን ከይተመጣጠረ፡ ናይ ዕርቅን አቀራርብን ሃናጺ ተርኡ ክጸወት ወሲኑ አሎ።

እዚ ነቲ አብ መንጎ ፖለቲካዊ ውድባትን በርገስ ማሕበራትን ዝጸንሐ ዝተደዋወሰ አረአጺያ አብ ምፍዋስ ናቱ አብነታዊ ግደ ክጸወትዩ ዝብል እምነት አለኒ። ከምዚ ዝበለ መርገጽ ብምውሳዱ ድማ አመጉሶን። ካልኦት በርገሳውያን ማሕበራት ተመሳሳሊ መርገጻቶም ዘነጽር ሓላፍነታዊ ስጉምቲ ክወስዱ፡ ፖለቲካዊ ውድባትውን ከምኡን መድረኻዊ ሕቶን ተግባራዊ አበርክቶኦምን አብ ጸብጻብ አእትዮም ክኸዱን እላቦ።

ክብሮም ፍትዊ ካብ ኡጋንዳ።



ዝኸበረ ሰላምታይ ይብጸሕኩም አዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ። ቅሱን ህይወት ክህልወኩም ድማ እምነ። እዛ አሰደልኩም ዘለኹ ደብዳቤ አብ ናይ አንብብቲ ዓምዲ ከተሰፍሩለይ ሓደራ እብል።

ዝኸበርኩም አዳለውቲ እዚ መደብ፡ ህዝቢ ኤርትራ እምነቱ ይፈላለ ደኣምበ ኩሉ አማኒዩ። ስርዓትን ስነ-ምግባርን ናይ ዝኸተሉ ሃይማኖት አኸቢሩን ተኸባቢሩን ዝነባበር ህዝቢዩ። እንተኾነ ግን፡ ይቕድምን ይድሕርን እንተዘይኮኑ እምነቱ ክገድፍ ቦቲ ዓፋኒ መንግስታዊ ጉጅለ ቅሉዕ ዕንቅፋት፡ ክሳብ ምእሳር ምስዋር ምርሳይ ንብረት ጸቕቲ ክግበረሉ ጸኒሑዩ። ገለ ሰባት፡ መራሕቲ ሃይማኖት አብ መድረኽ ወጺኦም ብድፍረት ገለ ዘይብሉ፡ መስዋእቲ ዘይኸፍሉ፡ ፈሪሖም ነፍሶም ፈትዮም እንዳበሉ ክሓምዩ ጸኒሖም። አብ ዓመተ 2014 ግን ካብቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ዝተፈልየን ብዝተነጸረን መራሕቲ ሃይማኖትና መሰልና እምነትና ክብረትና ዝብል ድምጺ ከሰምዑ ጀሚሮም። አርባዕተ አቡናት ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስትያን ኤርትራ አብ ዝሓለፈ ግንቦት 2014 “ሓውኻ አበይ አሎ” ብዝብል አርእስቲ ንህልዊ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ጸጥታዊ ዓዘቕቲ፡ አመልኪቶም ዝዘርግሑዎ ጽሑፍ ንብዙሓት አብነት ኮይኑዩ።

እነሆ ድማ ስምረት ሽዱሸተ ገዳማት ኤርትራ፡ ብኢድ ምትእትታው መንግስቲ ህግደፍ፡ እታ ጥንታዊት ሃወርያዊት ቅድስ ቤተ-ክርስቲያን መካነ ዕግርግር ኮይና፡ ሰላማ ተዘሪገ፡ ተልእኾአ ተሰናኺሉ፡ ደመና ምፍልላይ አንጻላልይዎ ኣብ ሓደጋ ወዲቃ ከም እትርከብ ብምግላጽ፡ ነቶም ልኡኻት መንግስቲ ብምኻን ኣብ መንጎ ምእመናን ምፍልላይ ይፈጥሩ ኔሮም ዝበልዎም ኣመሓደርቲ ዘውግዝ መግለጺ ብ1 ጥቅምቲ 2014 ኣውጺኦም። መንበረ ጳጳስና ሰሜን ኣመሪካ ኤውሮጳን ማእከላይ ምብራቕን ኦርቶዶክሳዊት ቤተ-ክርስቲያን ድማ ብ14 ጥቅምቲ 2014 ብወግዳዊ መግለጺኦም ደገፎም ሂቦም ኣለው። ዝተረፉ ካልኣት ተመሳሳሊ ስጉምቲ ክወስዱ ድማ ይግባእ። ስለዚ መራሕቲ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ብብቕዓትን ተወፋይነትን ተቃላሪም ከቃልሱ እንተኸኢሎም፡ ኩሉ ማሕበራዊ ክፍልታት ብግህዶ ለውጢ ይጠልብ ኣሎ። ናብ መድረኽ ይመጽእ ኣሎ። ሚሊዮናት ሰዓብቲ ዘለዎም መራሕቲ ሃይማኖት ዝተሳተፉዎ ቃልሲ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ሓጺር ግዜ ከም ዝወዕት ከኣ ኣይጠራጠርን። እዋ ሃዩ ኩልና ብዘይተጎላባኑት ተሳትፎና ነረጋግጽ።

ተኸለ ነጋሽ ካብ መዓስከር ስደተኛታት ማይ ዓይኒ

ኣይገርመኩምንዶ?

እዞም ትማሊ ኣብ ክንዲ ገዛእቲ ደርብታት ኣምሓራ፡ ብድፍኑ ኣምሓራይ ጸላኢና፡ ኣብ ክንዲ ወተሃደር ሃይለስላሴ-ደርግ ከምዚ ጌሩና፡ ቀቲልና ማሪኸና፡ ነቲ ኣምሓራይ፡ ነተን ኣምሓራ ከምዚ ገበርናዩን እንዳበሉ፡ ብመደብ ኣብ ህዝቢ ምስ ህዝቢ፡ ጽልኢ ዘዕሙቕ ጎስጓሳት ዘካይዱ ዝነበሩ ሕሉፋት ኤርትራውያን፡ ድሕሪ 1998 እቲ ኣብ ኣምሓራን ጸረ-ኣምሓራን ኣነጻጸሩ ዝነበረ ጃምላዊ ኣረኣእያኣም፡ ዓይኒ መርፍኡ ብዝጠፍኦ ጸረ-ወያኔ- ዓጋመ ብዝብል ኣንፈቱ ቀይሮም ከሰራስርዎ ጀሚሮም።

ታሪኻዊ ኣመጸጽኣ ሓደ ሕብረ-ተሰብ ከም ቃሕታኻ ዝጥፍጠፍን ዝትርጎምን ግዲ መሰልዎም፡ ቅድሚቲ ብመግዛእቲ ጣልያን ዝተሰርሐ ኤርትራዊ ሃገራዊ ካርታ፡ ናትና ዝብልዎ ምእኩል ሃገራዊ መንነት ከም ዝነበሮም፡ ስለዚ ከኣ፡ በዓል ኣሉላ፡ ሃጺይ የውሃንስ ጸላእቲ ህዝቢ ኤርትራ ከም ዝነበሩ፡ እቲ ስርዓት ወያኔ ዝብልዎ ድማ ታሪኽ ኣቦታቱ ደገሙ ንኤርትራ ከም ዝወረረ ኣምሲሎም፡ “ራዛ ናይ ኣቦኡ ሓዛ” ብዝብል ንግዝያዊ ፖለቲካዊ ስልጣን ክበሃል ኣብ መንጎ ህዝቢ ኤርትራን ህዝቢ ትግራይን መሪር ዘይዕረቕ ጽልኢ ኣሳዊሮም፡ ዘይነበረ ኤርትራዊ ሃገራዊ መንነት ክፈጥሩ ኣብ ሓያል ስራሕ ተጸሚዶም ይርከቡ።

ከም ሰብ ጠመተ ዝገብረሉ ጉዳይኻ እንተዘይኮነ፡ ገለ ምሁራትን ወሃብቲ ርእይቶን ኣብ በበይኑ ኣጋጣሚታት፡ እዞም ብጸቢብ ሃገራዊ ስምዒት ኣእምሮኣም ዝተደፍኑ መሳሲን ኤርትራውያንን ሰብ ረብሓ ህግደፍውያንን፡ ንሓደ ብባህልን ብመውስቦን ኣካሎም ዝኾነ ጎረቤት ህዝቢ ክሳብ ክንድዚ ጽላኣት ካብ ኣሕደሩ፡ መንነት መራሕቶም ብግቡእ ይፈልጡዶ? ኣብ ወፍሪ ባርነት ዝማስኑ ዘለው ወተሃደራት ህግደፍ ክእመኑ ስለዘይከኣሉ፡ እቲ ተሃቦሲ ዝበሃል መንግስታዊ ኣብያተ ጽሕፈታትን ወሰናስን ደባትን ደምህት ብዝተባህለ ጉጅለ ይሕሎ ከምዘሎ፡ ደምህት ኣብ ጎደናን ገዛዛን ንኤርትራውያን ወረቕት መንነት ከም ዝሓትት፡ ደስ ዝበሎ ስጉምቲ ክወስድ ፍቓድ ተሃሂብዎ ከምኡ ይሰርሕ ከምዘሎን? ሕርሕራይ ጌሮም ይፈልጡዮም። እዋ ደምህት ደኣ መን ድዩ? ነቲ ብሰብ ዝሰርሐ ፖለቲካ ዘይኮነስ፡ ብባህሪያዊ ዝምድና ዝቐርበካ ህዝቢ፡ ብዓይኒ ጽልእን ወትሩ ዘይደላዩ ጽቡቕካን ጌርካ ክትስእሎ፡ ንሓደ ብናይ ጸላኢ ጸላኢያይ ፈታውያይ ፖለቲካዊ ሓሽውየ ዝተሰረሐ ጉጅለ ድማ፡ እሙን ሓላዊ ውሻጠኻ ጌርካ ክትሕብሕቦ ብሓቂ ዝገርምዮ። ንነገሩ ካብ ዘይጸረዩ ናይ ፖለቲካ ዝራባዓት ካብኡ ንላዕሊ ምጽባይውን ዕሽነትዮ።

ኣብራሃለይ ካብ ኬኒያ።

ደወቅ ገሳርያዊ ቆይሳና!